

RAKVERE VALLA Sõnumid

Kukk ja kana ainult kiirendasid ja süvendasid seda otsust.

Loe lk 5

VI aastakäik RAKVERE VALLA AJALEHT Aprill 2023 • Nr 4 (64)

Libe liug

SIIRI KOHVER
arendus- ja tervise-
edenduse nõunik

11. märtsil toimus Sõmeru aleviku kelgumäel kolmas Rakvere valla isevalmistatud kelgude võidusõit Libe liug. Võistlusest võttis osa kümme tiimi: Reimo ja Adrian Moori võistluskelk, Kristina Viikoja „Kevadkuulutaja“, Silja Raudsepa „Turbotigu“, Rasmus Pohlak võistluskelguga „Rasmus“, Janek ja Hugo Seidelberg võistluskelguga „H“, Päide Rallyteam suurte võistluskelguga, Päide Rallyteam väikeste võistluskelguga, Ingmer Salumäe ja Co võistluskelguga „Black Panther“, Eger ja Rasmus võistluskelguga, ning võistluskelk „Linda“. Võistlus toimus kolmes kategoorias: kiireim kelk, pikim liug ja disaini eripreemia.

Kelgude valmistamisel oli mängu pandud loovus ja nutikus. Professionaalsemad kelgumeistrid olid kasutanud kelgude valmistamiseks vineeri, plastikut, vahtplastit, nõõri, puitu jne. Kelgude alla kinnitatud suusad olid asjatundjate poolt eelneval päeval määratud. Tuulekülj näpistas küll osalejaid, kuid kelgumägi oli rajameistri poolt võistluseks igati sobivaks lihvitud.

Omanäoliste kelgude kokkutulek.

FOTOD: JANEK SEIDELBERG, SIIRI KOHVER, MAIDO NÕLVAK

Kiireima kelgu kategoorias pälvis III koha Janek ja Hugo Seidelbergi valmistatud võistluskelk ajaga 8:86, II koha Päide Rallyteami suurte võistluskelk ajaga 8:02 ja kiireim kelk kelgumäel oli esimest aastat võistlusel osalenud Päide Rallyteami väikeste võistluskelk hämmastava ajaga - 7:72.

Pikima liu saavutamiseks oli igal võistkonnal kolm katset. Osavamad võistlejad libisesid lausa kelgumäe parklani ning pidime tõdema, et kelgumäe alla asuva suusahoo-

ne garaaži ukseid tuleb järgmiseks võistluseks avada, sest kelgud libitsevad liiga hästi. Pikima liu kategoorias saavutas III koha Ingmer Salumäe ja Co buraani meenutav võistluskelk „Black Panther“, II koha kiire kelguna tuntust kogunud Janeki ja Hugo Seidelbergi võistluskelk. I koht kuulus Päide Rallyteami suurte võistkonnale.

Disaini eripreemiate väljaandmiseks moodustati kolme liikmeline žürii koosseisus vallavanem Maido Nõlvak, Lääne-

Virumaa keskraamatukogu direktor Kaili Õunapuu-Seidelberg ja Rakvere valla noortevolikogu aseesimees Mait Sander Nõlvak. Preemiate väljaandmisel hinnati materjali kasutust, kelgu kujundust, uuendusmeelsust, töömahtu. Disaini eripreemiad pälvisid: Egert ja Rasmus isevalmistatud puidust lihtsajoonelise võistluskelguga, Ingmer Salumäe ja Co buraani meenutava ja rohke tööga valminud suurejooneline võistluskelk Black Panther ning Päide Rallytea-

mi väikeste võistkonna viimaseni viimistletud ja voolujooneliseks muudetud ning mugavusi pakkuva võistluskelguga. Päide Rallyteam soovis enda poolt tunnustada võistluses osalenud võistluskelgu Turbotigu ning nii vahetaski üks auhinnakott omanikku.

Täname kõiki võistluskelgude valmistajaid ning pealtvaatajaid ja kaasaelajaid. Kohtume juba järgmisel aastal toimival kelgurallil.

Kogukonnad saavad taas kohalikeks algatusteks toetust taotleda

Avatud on kohaliku omaalgatuse programmi kevadvoor, kust kogukondadesse panustavad mittetulundusühingud ja sihtasutused saavad taas oma tegevuseks toetust küsida.

Sel aastal panustab riik läbi programmi kogukondade arengusse 1,2 miljonit eurot. Maksimaalne toetussumma on 4000 eurot projekti kohta, taotluste esitamise tähtaeg on **3. aprill kell 16.30.**

„Meie kogukonnad on sellest programmist olnud alati aktiivsed erinevate projektide jaoks rahataotlema. Märkimisväärne on, et neid vahendeid kasutatakse kohalike inimeste jaoks tõesti väärtuslike ettevõtmiste korraldamiseks ja on imetlusväärne, kui leidlikud ollakse,“ sõnas riigihalduse minister Riina Solman.

Kohaliku omaalgatuse programmiga aidatakse kaasa tugevate ja omaal-

gatusel põhinevate kogukondade tekkimisele ning püsimisele. Toetust saab taotleda kahest meetmest.

Kogukonna arengu meetmega panustatakse kogukonnaliikmete teadmiste ja oskuste kasvu, kogukonna identiteedi tugevnemisse ja töhustama koostöö tekkimise ning maksimaalne toetussumma on 2500 eurot. Investeeringute ja kogukonnateenuste arendamise meetmega panustatakse

kogukonnale vajalike ja kogukonnaliikmete ühis-tegevust soodustavate avalikus kasutuses olevate objektide rajamise ja arendamise ning kogukonnaliikmetele vajalike teenuste pakkumise, maksimaalne toetus on 4000 eurot.

Toetust saavad taotleda avalikes huvides oma piirkonna heaks tegutsevad mittetulundusühingud ja sihtasutused, kus ei osale liikmena omavalitsus ega riik ja mille liikmetest

äriühingud ei moodusta rohkem kui poole. Maksimaalne toetussumma esitatud projekti kohta on olenevalt tegevusest kuni 4000 eurot ning omafinantseering peab olema 10% projekti kogumaksumusest.

Taotlemine toimub elektrooniliselt Riigi Tugiteenuste Keskuse e-toetuse keskkonnas, kuhu saab taotlusi esitada 3. aprillini kuni kell 16.30.

Maaelu Edendamise Sihtasutus toetab maale kodu soetamist

Maaelu Edendamise Sihtasutuse (MES) toetusmeetme abiga on võimalik saada eluaseme kaaslaenu, et maale kodu soetada. Aktsepteeritud piirkondadeks kuni 1000 elanikuga asutusüksused Eestis.

Pankadel ei ole võimalik madala tagatisväärtsuse tõttu anda kodulaene igasse Eesti väiksemasse paika sellises summas, millega kapitaalselt renoveerida, ehitada või osta uus elamu. Meetme eesmärk on seda turutõrget leevendada.

Eluaseme kaaslaenu on sihtasutuse välja töötatud finantstoode, mis põhineb kaaslaenu meetodil laenu väljastamisel maapiirkonnas elamistingimuste parandamiseks või soetamiseks. MESi poolt koostöös krediidi- ja finantseerimisasutustega pakutava kaaslaenu maksimaalne suurus on 100 000 eurot. Laenu saab elamu, sealhulgas paaris- või ridaelamu ostmiseks, ehitamiseks või renoveerimiseks.

Eluaseme kaaslaenu meetme info on leitav: <https://www.mes.ee/eluaseme-kaaslaen>.

Eesti üks suurimaid küteteadusid alustas klientide teenindamist üle Eesti

Pelletit ja briketti saab nüüd tellida üle Eesti. Varasemalt vaid Tallinna ja Harjumaa piires kliente teenindanud Eesti Puu OÜ alustas sellel aastal küttematerjalide müüki üle Eesti. Peamiseks ajendiks üle Eesti laienemiseks oli klientide nõudlus. Lahtine küttepuid on maapiirkondades tihti lihtsamini kättesaadav, kui näiteks pellet või puitbrikett. Kuna maapiirkondade nõudlus pelletile ja puitbriketile oli suur, oli oluline leida lahendus, kuidas alusega küttematerjal ka kaugeimatesse piirkondadesse viia.

Alusega saab tellida koju pelletit, puitbriketti ning võrkkotis küttepuid.

Aktiivsed inimesed, ühinegem!

Ubja Külaselts Linda eestvõtmisel toimus 16. märtsil Sõmeru loodus- ja tehnikamajas kohtumisõhtu, mille eesmärk oli koondada erinevate piirkondade inimesed, kes soovivad oma kogukonna heaks midagi ära teha, omavahel tuttavaks saada ja üksteisele vajadusel nõu või tegevustega toeks olla. Paraku ei olnud paljude külade esindajatel võimalik kohale tulla, kuid kaheksa osalejat tegid asjaga algust, tutvustades ennast ja oma piirkonda. Kokkukutsuja, Merli Tammemägi, tegi ettekande, rääkides Ubja külaseltsi Linda loomisest ja arenguloost. Saadi teada, et kui aktiivsetel külaelanikel on vaja väljundeid, on selleks hea võimalus koguneda ühise MTÜ alla, et projekte kirjutada ja ennast koolitada. Piirkonnas on oluline kaardistada, milliste oskuste ja võimalustega inimesed seal elavad ja tahavad kaasa lüüa.

Osaleja Toivo Reinsoo meelest on puudus ühistegemisest, mis aitaks tekitada kogukonna tunnet. Piret Laidroo tõi välja koroonaaastad, mis mõjusid väga isoleerivalt ja inimesed ei ole sellest veel toibunud. Merli on aga seda meelt, et alati ei pea ootama kellegi korraldusi, tuleb ise algatajaks olla.

Arutluse käigus pakkus Piret Laidroo välja mõtte, et teha küladesse ja käidavamatesse kohtadesse raamatukapid, kus saab teose vabalt kaasa võtta, lugeda, vahetada, tagastada. Kui kapid on juba paika pandud, on nende külgi võimalik infotahvlikena kasutada. Selleks, et kapid hästi hoitud oleks, võiks tegemisse kaasata kohalikud lapsed. Näiteks on Veltsis tehtud külmkapist raamatukapp, kuigi uutel kappidel võiks olla läbipaistvad ukSED, et eesmärk oleks selgem.

Merli Tammemägi kiitis esmast algatust, mis aitaks kindlasti kogukondi ühendada. „Meie valla MTÜde tegevus on väga nähtamatuks muutunud ja oleks vaja aktiveerida. Eriti teisele poole Rakvere linna jäävat valla osa.“

Lisaks ideede pakkumisele toimus ka Piret Saul-Gorodilovi esikromaan „Kaadrivälised“ tutvustus, mille sissejuhatuses ütles Piret Laidroo, et lugedes romaani tutvustust jäi silma, et tegevus toimub samuti äärealal, mis jääb sageli tähelepanu alt välja.

Esimene samm on selle kohtumisega astunud, järgmine kokkusaamine toimub Ubjas ja seostatakse küla raamatukapi avamisega.

MTÜ-de kohtumine looduses.

FOTO: KRISTINA SEEMA

Tervisekassa nõuab tervisekahju tekitajatelt raha tagasi

Kui tekitad teisele inimesele tahtlikult tervisekahju, nõuab Tervisekassa viga saanud inimese raviks kulunud raha sinult tagasi. Reeglina küsib Tervisekassa raviraha tagasi kehavigastuse tekitamise eest kriminaalkorras süüdi tunnistatud inimestelt. Peamiselt on tegu omavaheliste suhete, joomingu või perevägivaldaga käigus tekitatud vigastustega.

Inimene, kes on teisele tekitanud tervisekahju, peab hüvitama kannatanu raviarved, ajutise töövõimetuse hüvitised ja ravimid.

Kui nõudeavalduse saaja keeldub ravikulude hüvitamisest, pöördub Tervisekassa kahju tekitaja vastu kohtusse. Peale kohtulahendi saamist tegeleb nõudega edasi kohtutäitur.

Eelmisel aastal tuli see raha välja käia 192 inimesel ligi 382 000 euro eest.

Rakvere Valla Sõnumid

Rakvere vallavalitsus Kooli 2,
SÕMERU Lääne-Virumaa
Tel 329 5944
vallavalitsus@rakverevald.ee
Toimetaja: Annika Aasa
tel 5665 8704

Kaaskirjutaja: Sirje Rebane
tel 517 5262
Materjale saab saata iga kuu
20. kuupäevaks
rakverevald@rakverevald.ee
leht internetis:
www.rakverevald.ee

Kõik ajalehes Rakvere Valla Sõnumid avaldatud artiklid, fotod jm materjal, on autoriõiguste seadusega kaitstud. Nende avaldamine ilma toimetuse nõusolekuta on keelatud. Artikleid tsiteerides või refereerides tuleb alati säilitada viide algallikale ja autorile.

Naistepäeva tähistamine hooldekodus

Naistepäev hooldekodus.

Meespere õnnitlused.

Näpi laulunaised.

FOTOD IRINA VASSILJEVA

IRINA VASSILJEVA
Uhtna hooldekodu
sotsiaaltöötaja

8. märts on eriline päev, sest just sellel päeval saavad naised, olenemata vanusest, suuremat tähelepanu. Naisi kiidetakse nende võimekuse ja oskuste pärast. Pole ametit, millega naine ei saaks hakkama. Ka hooldekodu igapäevaelus on naised aktiivsem pool.

Hooldekodus algas päev väikese kontserdiga, mille korraldas meie staažikas huvijuht Helle Pajula, kes väärrib suuri kiidusõnu ja esiletõstmist, sest pakub juba 20 aastat Uhtna hooldekodu eakatele rõõmu ja mitmekülgset tegevust.

Naistepäeva puhul meeslepidamise, ilusate sõnade ja lillede eest oleme tänulikud vallavanem Maidu Nõlvakule. Samuti täname

Safala Aliyevat, kes valmistas meie eakatele rõõmu aasta ringi – suviti värskete marjade ja puuviljadega, pidupäeva puhul lillede ja omavalmistatud koogiga.

Täname ka Ukraina muusika ansambli Borvinok, kes rõõmustas eakaid lauludega ning Näpi lauludaame, kes alustasid selle aasta meelelahutuskalendrit.

Samuti tänan südamest hooldekodu meesperet, kes

oli valmis naistele lillerõõmu jagama.

Kiitmist ja tunnustust väärrib kogu meie personal, mis koosneb ainult naistest.

Suur tänu, et olete nõus päevast päeva seda rasket tööd tegema ja tagama kvaliteetset hoolitsust meie eakatele.

Elagu naised!

Ohvrikivi riikliku kaitse all

Kultuuriminister Piret Hartman tunnistas kultuurimälestisteks Rakvere vallas Varudi-Altküläs paikneva ohvrikivi, mida tuntakse nimele Suurkivi ja Hiiekivi all. Varudi kivi on tänapäevani säilinud ja looduskeskkonnas tuvastatav. See on kohalike inimeste seas tuntud ja hoitud, lisaks on kivi kohta säilinud suuline rahvapärismus.

Hiiekivi pühaks pidav pärimus ja rituaalne kasutamine ulatub 19. sajandisse ja tõenäoliselt palju kaugemasse aega. Pärimuses kajastatakse kivi seost libahundiks käimisega,

Rakvere vallas Varudi-Altküläs paiknev ohvrikivi.

FOTO: PIKNE KAMA

mille kõrgaeg oli Eesti- ja Liivimaal 16.–17. sajand.

Arhiivides on säilinud kaks pärimusteadet, mis kajastavad ohverdamist

ning kivi seost libahundiks käimisega. Vanem pärimus kirjeldab, kuidas kaks naist käisid kivi juures, et saada hundinahad, mille andis

neile kivi alt hall vanamees. Hommikuti viisid nad hundinahad uuesti kivi juurde, kus need kadusid. Nimetatud hall vanamees seostub looduslike pühapaikadega seotud laima traditsiooniga, milles usuti, et neis paigus võivad elada haldjad või teised üleloomulikud olendid.

„Pühapaikad iseloomustavad põlvest põlve kantud tavad ja pärimus, kuid need on ka meie pärandi üheks ohustatumaks osaks. Pühapaikade füüsilise keskkonna kaitsmine aitab kesta sajandite pikkustel traditsioonidel,“ ütles kultuuriminister Hartman.

Baer 230+1

TIINA RUMM
Lasila kooli ajalooõpetaja

2022. aasta 28. veebruaril oli maailmakuulsal loodusteadlase Karl Ernst von Baeri 230. sünniaastapäev. Karl Ernst von Baer sündis küll Piibe mõisas, aga tema lapsepõlv möödus Lasilas oma lelle juures. Nii kuuluvadki BAER ja LASILA kokku.

Lasila koolipere võttis ette nii ajalisel kui ka mahuliselt suure projekti, et tähistada väärikalt akadeemiku sünniaastapäeva. Eesmärgiks sai tutvustada Karl Ernst von Baeri elu ja tegemisi kõigepealt oma kooli õpilastele ja seejärel jagada teadmisi ka külalistele. Oktoobrist jaanuarini toimunud viktoriinisarjades tutvusid õpilased teemadega „Baeri elulugu“, „Baeri reisid“ ning „Baeri pärand“. Iga viktoriinisarja lõpus oli õpilastele Kahoot ning kirjalik test. Eks ikka selleks, et kuuldu paremini meelde jääks ning projekti lõpus tublimatele auhindu jagada. Veebruaris, veidi enne Baeri 231. sünniaastapäeva, külastasime kogu kooliperega Tartus Veski tänaval asuvat Baeri muuseumi. Meid võõrustas professor Erki Tammiksaar, kes jutustas põnevaid lugusid Baeri elust. Samuti jalutasime üle lumise

Toomemäe Baeri ausambani. Tagasiteel koju põikasime Piibe, kus endise mõisa asukohta tähistab mälestuskivi. Siia jätkus lugusid kuulsast akadeemikust.

10. märtsil ootasime Lasila kooli külla igast Rakvere valla koolist nelja õpilast koos juhendajaga, et kogutud teadmisi nendega jagada. Meie ürituse nimi oli „Leidlik päev Lasilas“ alapealkirjaga „Baer 230+1“, sest Baeri juubeliaastale oli selleks ajaks üks aasta juurde lisandunud. Loengus anti vahvatele Lasila, Näpi, Sõmeru, Uhtna ning Veltsi kooli õpilastele teadmisi Baeri eluloost ning tema suurest panusest maailma loodusluku.

Väike giidituur Lasila mõisahoones ning õues õpilastele Kristjan Nõmme ja Karola Salu ning nende juhendaja Tiina Rummi eestvedamisel andis ülevaate mõisa ja kooli ajaloo.

Ja juba ootaski meid lasteaiaõpetaja Maarika Kudi, kes näitas oma lindlas uhkeid lindi ning Ameerika punaravaid. Lindudelt saadud sulgedest õpetasid lasteaiaõpetaja Maarika Kudi ja õpetaja Ruth Kapper tegema kaunistusi, millel on ka praktiline väärtus. Kui aga kellelgi on huvi, kuidas keedumunakitsa kaelaga vanaaegsesse piimapudelis saab, oleks küll pidanud sel päeval külastama meie Munalaborit,

Õpetajad Ruth ja Kristjan ootavad Munalabori katse õnnestumist. FOTO: ANNELI MEIBAUM

Munalaboris saab tarvilikke teadmisi. FOTO: ANNELI MEIBAUM

Õpetaja Maarika Kudi lindra faasan. FOTO: ANNELI MEIBAUM

Õpetaja Maarika Kudi korjab lindlas kõik linnusuled kokku, et neid siis meisterdamiseks kasutada. FOTO: KADI PRANTS

Giidituur 8. klassi õpilase Kristjan Nõmme vedamisel. FOTO: TRIIN KRUISIMÄGI

Töötua öökullid ja liblikad valmisid lindlast saadud sulgedest. FOTO: TRIIN KRUISIMÄGI

Õpetaja Tiina juhitud giidituur jõudis Baeri torni. FOTO: ANNELI MEIBAUM

kus õpetaja Kristjan Saluvee vahvaid katseid sooritas. Ilma õpetaja selgitusteta oleksid kõik need katsed olnud vaid mustkustitrikid, mitte füüsilika. Osavust ja leidlikkust pidi jätkuma ka järgnevat pingutuseks, kus õpilased otsisid mööda koolimaja küsimusi, mille QR-koodi lahtimuukimiseks oli vaja nutitelefoni.

Päev oli olnud pikk, pea sai teadmisi täis ning kõhud olid kõigil üsna tühjad. Piduliku laua katmise võtsid enda peale 5. klassi kodunduse õpilased koos õpetaja Anu Õunapiga.

Päeva kokkuvõtte toimus taas suures saalis, kus tänati osalejaid ja võeti vastu külaliste öeldud tänusõnad.

Mälestuseks kingiti kõigile õpetaja Anu Õunapi poolt meisterdatud munakujulised võtmehoidjad ning igale koolile õpetaja Kadi Prantsu koostatud mapp. Mapp sisaldas voldikuid ning töölehti, et kodus põhjalikumalt Baeri teemat uurida.

Usun, et külalised Näpi, Sõmeru, Uhtna ja Veltsi koo-

list leidsid selles päevas palju rõõmsaid tegevusi ning uusi teadmisi.

Suurejooneline lõpuüritus „Baer 230+1“, mis on tulekul juunis, on mõeldud kogukonnale ja kõigile huvilistele, kellele läheb korda Baeri teema, mõisakultuur ja kogukondlik kokkukuuluvus.

Üleskutse kandideerida Viru Maakohtu rahvakohtunikuks

Rahvakohtunikukandidaadiks võib nimetada 25–70-aastase teovõimelise Eesti kodaniku, kes on rahvastikuregistri andmetel elanud Rakvere vallas vähemalt ühe aasta, oskab eesti keelt kõrgtasemel ning on rahvakohtuniku tegevuseks sobivate kõlbeliste omadustega.

Rahvakohtunikuks ei või nimetada isikut, kes on:

- 1) süüdi mõistetud kuriteo eest;
- 2) pankrotivõlgnik;
- 3) tervise tõttu sobimatu;
- 4) rahvastikuregistri andmetel elanud Rakvere vallas alla ühe aasta;
- 5) kohtu, prokuratuuri või politsei teenistuses;
- 6) kaitseväeteenistuses;
- 7) advokaat, notar või kohtutäitur;
- 8) vabariigi valitsuse liige;
- 9) valla- või linnavalitsuse liige;
- 10) vabariigi president;
- 11) riigikogu liige.

Sama isikut ei või nimetada rahvakohtunikuks järjest rohkem kui kaheks perioodiks.

Rakvere valla elanikel, kes soovivad kandideerida rahvakohtunikuks ja vastavad eelpoolnimetatud tingimustele, palume hiljemalt **10. aprilliks**:

- 1) saata digitaalselt allkirjastatud ankeet, mille leiad valla kodulehelt aadressile vallavalitsus@rakverevald.ee või;
- 2) saata välja trükitud ja omakäeliselt täidetud ning allkirjastatud ankeet postiga aadressil: Rakvere vallavalitsus - Kooli 2, Sõmeru alevik, Lääne-Virumaa 44305 või;
- 3) tulla Rakvere vallaamajja (Kooli 2, Sõmeru alevik) ja täita ankeet kohapeal.

Rahvakohtunikukandidaadid valib vallavolikogu oma istungil. Volikogu poolt valitud kandidaatide seast nimetab rahvakohtuniku ametisse kohtu juures asuv komisjon.

Rahvakohtunik nimetatakse neljaks aastaks. Rahvakohtunike nimetades arvestab kohtu juures asuv komisjon kandidaadi sobivust, kandidaadi kohta esitatud põhjendatud vastuväiteid ning seda, et rahvakohtunike hulgas oleks eri soost ja vanusest, erinevatest sotsiaalsetest rühmadest ning eri tegevusvaldkondades tegutsevaid isikuid.

Rahvakohtunikuks kandideerijad peavad arvestama, et osaleda tuleb kogu protsessis alates esimesest sisulisest kohtuistungist kuni otsuse kuulutamiseni. Sõltuvalt asja mahust ja protsessi käigust võib see tähendada osalemist asja arutamisel järjest ühest tööpäevast kuni mitme kuuni. Rahvakohtunikele makstakse töö eest nii tasu kui ka hüvitatakse õigusemõistmises osalemisega seotud kulutused. Kui rahvakohtuniku tasu õigusemõistmises osalemise päeva eest osutub väiksemaks tema töökohajärgsest keskmisest päevapalgast, hüvitatakse vahe kohtu eelarvest.

Rahvakohtunike info **Eesti kohtute veebilehel**. Kohtute seadus (rahvakohtunike puudutavad paragrahvid 102-113)

Sõmeru noortekeskuse ÖÖ

JOHANNA LUTS
noorsootöötaja

Uurisime enne koolivaheaega noortelt, mida nad sooviksid vaheajal teha ning saime vastuseks, et oodatakse noorteka ööd. Nii saigi Sõmerul märtsikuu esimesel reedel teoks noorte öö ehk noortekeskuses ööbimine lastele vanuses 7-13. Ürituse planeerimine toimus koostöös noortega. Ühiselt said paika tegevused ning ajakava, samuti arutasime läbi reeglid. Tahaksin siinkohal öelda, et meil on fantastilised noored, kes on nii usinad

ja kohusetundlikud ning kellega oli lausa lust seda sündmust korraldada. Noorte ööl toimusid erinevad meeskonnamängud, võistlused, ühine söögivalmistamine, õues orienteerumine ja palju muud põnevat. Järgmisel hommikul antud tagasisidest koorus välja, et üritus võiks kesta kauem, sest nii palju tegevusi jäi veel läbi viimata. Kokkuvõttes läks üritus hästi ja kindlasti on plaanis põnevaid ettevõtmisi veelgi korraldada. Täname tublisid ja osavõtlikke noori – uute kohtumisten!

Tegevusi juhendasid Asti Pärnsalu ja Johanna Luts.

FOTO: JOHANNA LUTS

Koos rohelisema tuleviku poole – õpiränne Ungarisse

KADI MURAKAS
Sõmeru kooli huvijuht

Erasmus+ õppereis on selline programm, mille eesmärk on edendada Euroopa noorte õppimist välisriikides. See pakub noortele võimalust osaleda rahvusvahelistes õpirännetes, arendada seejuures oma keeleoskust ja kultuuridevahelist suhtlust. Erasmus+ õppereisid on suunatud nii õpilastele kui ka õpetajatele ning pakuvad noortele unikaalset võimalust koguda kogemusi ning luua rahvusvahelisi kontakte ja sõprussuhteid (erasmus-plus.ec.europa.eu).

Meie Erasmus+ projekt „Together for the green future“ on keskkonnakaitse teemaline ning seekord olime külas partnerkoolil Ungaris, et tutvuda sealsete energiasäästmise nipidega. Meie õpetajatel ja neljal õpilasel oli väga huvitav ja hariv kogemus. Küllastasime erinevaid looduskauneid paiku, tutvusime Ungari keskkonnapoliitikaga ning osalesime erinevates praktilistes tegevustes.

Olime igati hoitud

Osaleja Melinda: „Üks ilusamaid reise. Programm oli tegevusterohke ning iga koht, mida küllastasime, oli omamoodi huvitav. Kõige rohkem meeldisid sealset inimesed. Kõik olid nii lahked ja alati naeratus näol. Tänu projektile sain tohutult uusi teadmisi energia ja selle säästmise kohta. Ja mis kõige tore-dam, uusi kirjasõpru tuli ka paljudest riikidest.“

Agnes lisas: „Reis oli väga hariv, sain palju teada Ungari ajaloo ja keskkonnasäästmisest.“

Meie õpiränne kulges muretult ja tundsime, et olime igati hoitud. Päevad olid küll pikad ja tegemisi täis, aga seevastu nägime ja kogesime tõesti palju. Eestipoolne esindus oli järgmine: koolijuht Virge, õpetaja Tiiu, huvijuht Kadi ning neli õpilast 8. klassist Melinda ja Agnes (8.kl) ning 9. klassist Lisandra ja Elis. Esimesel projektikohtumise päeval küllastasime koos kõikide partnerriikidega (Türgi, Itaalia, Serbia, Rumeenia ja Eesti) sealset partnerkooli, mis asus Ungari pealinnast Budabestist umbes 14 km eemal, linnakeses nimega

Kõik õpirändes osalenud õpilased.

Tuumajaama muuseumis.

Törökbálint. Koolis võeti meid soojalt vastu, kuulasime koolijuhi innustavaid sõnu, nautisime rahvatantsu esitust ning kuulasime kaunitl kõlavat koori ja saime isegi kaasa laulda. Peale kooliküllastust sõitsime tuumaelektri teemalisse muuseumi (*Museum of Nuclear Energy*) ning käisime ka päris aktiivse tuumajaama lähedal, ühes interaktiivses keskus (Paks Nuclear Power Plant), kus saime lähemalt tutvuda tuumajaama ajaloo ja nende tänaste tegemistega.

Kohtumine Ungari supiga

Järgmistel päevadel meie hoog ei raugenud. Teisel projektipäeval tutvusime võõrustaja kooliga lähemalt. Meile tehti koolimaja peal tuur, näidati erinevaid klassiruumi ja tutvustati klassikomplekte. Toimusid energiakriisiteemalised töötad, kus arutlesime pikemalt erinevate elektri säästivate nippide üle. Õpilased mängisid interaktiivseid mänge ja töötasid erinevate ülesannete kallal. Päev koolimajas lõpetati arvutiklassis, kus katsetati

3D modelleerimist. Ja siis saabus lõunasöögiaeg.

Rõhutan siinkohal seda eraldi seetõttu, et meile pakuti traditsioonilist Ungari guljašši (*Hungarian beef Goulash soup*). Oi, see oli maitsev! Agnes tõi oma tagasisides eraldi välja: „Ungari guljašši proovimine oli minu jaoks täiesti uus kogemus, hoopis teistsugune meie guljaššist“. Peale lõunasööki oodati meid juba Törökbálinti linnahallis, kus kohtusime aselinnapeaga, kes rääkis linna ajaloo, arengust, struktuurist ja tuleviku-plaanidest.

Päev peredega tegi rõõmu

Kolmapäeva hommikul aga vurasime juba varakult kohaliku loomapargi poole. Tegemist oli Ungari endeemilistele liikidele pühendatud pargiga (*Hungarian endemic species at Budakeszi Wild Park*), kus kohtasime erinevaid kitselisi, metssigu, rotte, rebaseid, aga ka hunte, ilveseid ja erinevaid linde ja kakulisi. Tore oli kohata lumekakku, keda ka Eesti loomaaias kogu kooliga toetame. Seejärel küllastasime Biofilter Ltd. firmat, mis tegeleb õli- ja

toidujääkide ümbertöötlemisega. Seejärel tehti teemakohane teadmiste kontroll, mille Eesti tüdrukud võitsid. Kooli tagasi jõudes tegi kohalik kehalise kasvatus õpetaja õpilastele tantsutrenni. Peale seda lõunatasime ja saatsime lapsed kohalike perede hoolde, et nad saaksid rahvusvahelist kogemust kogeda.

Tundub, et neil läks seal hästi. Nad viidi Doonau jõe peale laevaga sõitma, suurt akvaariumi külastama ja lõpetuseks koos peredega õhtusöögile. Tagasi saime igatahes väga rõõmsad tüdrukud, kes jäid oma päevaga ülimalt rahule.

Lisandra tõi just selle päeva oma lemmikuna välja: „Kõige rohkem meeldis mulle see päev, kui olime koos Ungari õpilaste peredega. Neid oli 4 tüdrukut ja 4 ema. Meid, õpirändajaid, oli kokku kuus – meie neli Eesti tüdrukut ja kaks Rumeenia poissi. Meid viidi Doonau jõe peale laevaga kruisima ning läbi audiogiidi saime palju teada uhketest ehitistest, mis kalda pealt paistsid. Nägime kauneid kettsildasid, Buda lossi, Ungari parlamendihoonet, Vabadussammast ja palju muud. Peale laeva-

Eesti delegatsioon.

Teemakohase plakati tegemine.

FOTOD: KADI MURAKAS

sõitu viidi meid Budapesti akvaariumi „Tropicarium“. Seal nägime erinevaid elukaid väikestest kalakestest haide ja krokodillideni välja. Akvaarium oli uhke, suured kalad ujusid isegi meie peade kohal. See päev oli väga lahe ja olen ülimalt tänulik.“

Ka Agnes ütleb, et sõit Doonau peal oli üheks tema lemmikosaks.

Budapest ja kohalik tants

Neljapäeval küllastasime ühte mägilinnakest, Eztergomi, kus asus Doonau jõe muuseum (*River Danube Museum*). See oli ajakohane ja interaktiivne. Lahedate eksponaatide abil mõistsime, milline on vee jõud – kuidas see võib anda, aga samas ka meilt võtta.

Õhtuks pöördusime tagasi koolimajja, kus koostasime teemakohaseid plakateid, pidasime vajalike projektikoosolekuid, õppisime kohalikel rahvatantsu ja kultuuri ning veetsime viimase õhtu ühises viimase õhtu ühises ja pidulikult. Reedene ja ühtlasi viimane projektipäev oli puhtalt pealinn Budapestiga tutvumiseks. Küllastasime sealset Kangelaste väljakut, põllu-

majandusmuuseumi ning Kalameeste linnust. Nägime ära presidendi residentsi ja vahtkonna vahetuse.

Tegime pilte ning nautisime reisi kõige soojemat ja ilusamat ilma.

Tagasi tulid rikkamad noored

Täna võime öelda, et oleme taas sammukese keskkonna hoidmisele lähemal. Teame paremini, kuidas vett ja energiat säästa, kuidas prügi sorteerida ja võimalikult jäätvabalt seda ka käidelda, kuidas loodust ja meie endemilisi liike hoida ning kuidas kõiki oma teadmisi ja oskusi enda sõpradega jagada, et ka neil paremini läheks. Lisaks on meie õpirändajad kultuuride vahelise kogemuse võrra rikkamad. Nende silmaring on laiem ning neil on uued ja põnevad kontaktid loodud.

Kindlasti on sellest kogemusest kasvanud enesekindlamad ja iseseisvamad noored, kes tulevikus suhtlevad võõrkeeles vabamalt ning on julgemad uusi põnevaid projekte läbima.

Taadil tare künka peal, heia-heia-hoo

Tarmo koos lemmikloomaga.

FOTO: KENDER REBANE

Tahtmatult meenuvad mulle Pilvistu hobitalu värvavas just need vanast ajast tuttavad lastelaulu sõnad, kuigi jah, künkal see talu nüüd küll ei asu ja taadist ja memmest, kes talus toimetavad, on asi ikka väga kaugel – perenaine Triin ja peremees Tarmo on toimekad noored inimesed, kes armastavad maaelu ja loomi. Ning karvaseid ja sulelisi siin jagub. Sissejuhatuseks tervitab meid koeratüdruk Loore ja kolm graatsilist kalkunit, kes pererahva sõnul on samuti head valvurid ja annavad kõlava häälsusega kohe külaliste tulekust teada. Laudauksest sisse astudes tervitab meid umbes 100-häälne suleliste koor vuttide ja kanade-kukkede näol, kelle etteastest kõrval aedikus elavad kitsekese-

end eriti häirida ei lase, lisaks küülikud, lambad ...

Selgub, et Pilvistu on Ermide koduks juba neli aastat, kuid ka varemalt on perekonna elu- ja kodupaigad seotud nii Virumaa kui Rakvere vallaga ja, et juba korteris oli neil lemmikloomadeks kukk ja kana, paraku puuriloomadena. „Elasime Sõmerul ja Näpil üürikorteris, tahtsime oma päris kodu, aga vallast ära kolida ka ei tahtnud. Kukk ja kana ainult kiirendasid ja süvendasid seda otsust.“ Esimeseks tööks Raudlepal, kus majapidamine praegu asub, oli majaümbruse puhastamine ja lauda ehitamine.

Loomade puhul kehtib Triinul ja Tarmol põhimõtteliselt võrdse kohtlemise printsiip. Päris lemmikuid

ei ole, sest nagu inimesed, vajavad ka kõik loomad hoolt ja armastust, suhtlemist ja seltskonda ning turvatunnet.

tagasi. Perekonna põhimõtteks on veel ka see, et loomad on kõik väikesest peale enda

saadakse hakkama oma jõududega, osaliselt on saadud abi ka annetustest. Leaderi meetmest on küsituid toetust aedikute

ja mõtetes mõlgub küülikute küla. Õnneks on ehitaja omast käest olemas, aga kõik muu vajab finantsilisi vahendeid.

Meeldiv üllatus tabas pererahvast ka

septembrikuusel maal elamise päeval, kui talu oli avatud. „Arvasime, et noh kui 10–15 inimest tuleb, on hästi, aga huvilisi ja toredaid inimesi käis väga palju.“

Tundub, et tegemisi ja plaane Triinul ja Tarmol jagub, samuti üksmeelt ja ettevõtlikkust ning kes teeb see jõuab. Sinasõbrad looduse ja loomadega on ka pere neli last, kellest üks käib koolis, kaks lasteaias ja pere pesamuna alles kodus ema hoole all on. Kõige selle kõrvalt leiab Triin aega ka teiste õpetamiseks. „Ma teen ettevõtluskoolitust, üks koolitus läbi teine koolitus käsil. Loon suve alguseks mikroettevõtte ja hakkam pakkuma taluturgu, kus kõik oma talu saadused ja toodangud lisaks.“ Samuti on Ermide pere valmis pakkuma soovijatele võimalust maaelu ja loomadega tutvumiseks. Infot Pilvistu hobitalu tegemiste kohta on võimalik leida FB lehelt, kuid alati tasub ühendust võtta ja kohapeal ära käia – minge külla ja te saate fantastilise elamuse osaliseks!

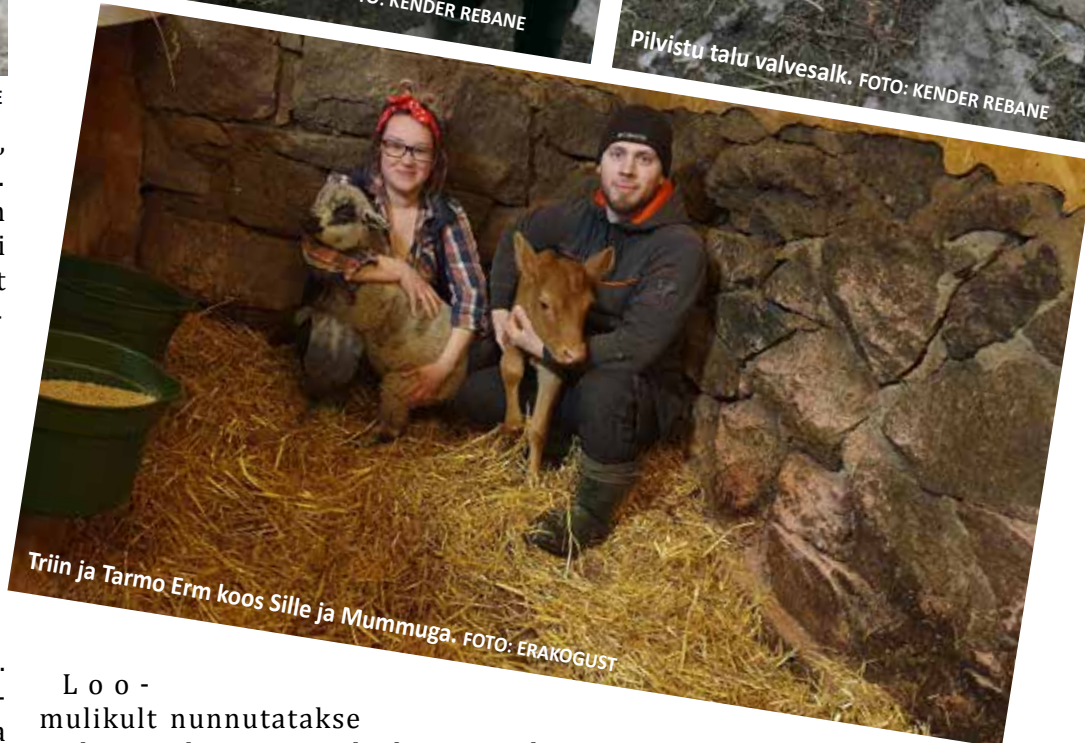
Pilvistu hobitaluga tegi tutvust
SIRJE REBANE

Pilvistu pererahvas. FOTO: KENDER REBANE

Pilvistu talu valvesalk. FOTO: KENDER REBANE

Triin ja Tarmo Erm koos Sille ja Mummuga. FOTO: ERAKOGUST

Loomikult nunnutatakse väiksemaid ja uuemaid elanikke rohkem, sest nad peavad tundma, et see on ka nende kodu. Momendil kuulub lemmiku koht väikesele Mummule – eesti maatõugu lehmvasikale, kes saabus sellesse seltskonda alles paar nädalat

käe järgi kasvatatud. See selgitab ka sõbraliku kalkunitrio kurseerimist meie saatjana.

Vanasõna ütleb, et lehm lüpsab suust, kana muneb nokast, mis tähendab, et lisaks hoolitsusele vajavad loomad ka toitu. Üldjuhul

ehitamiseks kevadise maaelufestivali tarbeks, aga suurem vajadus oleks kindlasti piirdeaedade ja varjualuste järele, eriti suveperioodiks. Tuleks korradada tibudele oma maja

Lääne-Virumaa värbamispäev

**11. aprill
kell 10.00-12.00**

**Rakvere Spordihall,
Kastani pst 12**

**Värbamispäeval on teil võimalus kohtuda
tööandjatega ja kandideerida tööle.**

Lisainfo: tel 3260330, www.tootukassa.ee

День вакансий в Ляэне-Вирумää

**11 апреля
с 10.00 до 12.00**

**Спортивный центр в Раквере,
Кастани пост 12**

На дне вакансий у вас есть возможность встретиться с работодателями и подать заявку на работу.

Дополнительная информация: тел 3260330, www.tootukassa.ee

Värbamispäeval pakutakse mitmesugust tööd

Eesti Töötukassa Lääne-Virumaa osakond korraldab 11. aprillil Rakvere spordikeskuses värbamispäeva, et viia kokku kohalikud tööandjad ja uue töö otsijad.

Osalemine on kõigile tasuta. Spordikeskuse uksed on huvilistele avatud 10–12. Värbamispäeval osalevate ettevõtetele saab tutvuda aadressil www.toomess.ee.

Värbamispäeva korraldame pärast koroonakriisi kolmandat korda, see on tööandjate ja töötajate seas väga oodatud. Kohalikud töötajad ja tööandjad on öelnud, et värbamispäevad on head just seetõttu, et otsene kontakt annab hea võimaluse kohe saada vastused oma küsimustele ning tööandjad saavad tutvustada ettevõtet ja ametikohti. Oleme saanud tagasisidet, et värbamispäeval on vahetatud kontakte ja hiljem on inimesed ettevõttesse tööle asunud.

Aprilli värbamispäevale on oodatud tööandjad väga erinevatest valdkondadest. Et ka suvi ei ole enam kaugel, siis on oodatud kindlasti ka need tööandjad, kes pakuvad hooajalist tööd.

Tööandjatel palume osalemiseks registreeruda, sest kohtade arv on piiratud. Küsimuste korral võib pöörduda tööandjate konsultantide poole: Anu Tooming, anu.tooming@tootukassa.ee, telefon 5885 5945. Antonina Vorontsova, antonina.vorontsova@tootukassa.ee, telefon 5883 6452.

Luulekevad kutsub

Juba traditsiooniliseks saanud Luulekevade võistlus ootab osalema igas vanuses luulehuvilisi, et oma võimeid proovile panna ja õnnestumise korral värsse võistluse kogumikus trükituina näha.

Oodatud on kõigilt luulehuvilistelt mistahes teemadel võistlusluuletusi (soovitavalt 5-6) 15. maini e-posti aadressil intuitiiv@gmail.com.

Opilastel palume anda teada kool ja klass või kursus, täiskasvanutel vanus ja elukutse.

Kõigi vähemalt II voo jõudnutega võtame ühendust ning paremiku luuletustest avaldame trükis luulevihikuna.

Eesti Luuleklubide Liit

Mu isamaa ja emakeel

ANNIKA AASA
toimetaja

14. märtsil tähistasime emakeelepäeva. Kes lõi kaasa e-etteütluse tegemisel, kes ei pidanud paljaks sel päeval erilist tähelepanu pöörata meie kaunile keelele.

Meie keelt on peetud üheks ilusamaks ja samas raskemini õpitavamaks keeleks. Mõned huvitavad faktid meie imelise keele kohta.

1. Eesti keel on üks maailma väiksema rääkijaskonnaga riigikeeli.

2. Eesti keel on üks väheseid keeli, kus sõnadel ei ole sugu ja kasutusel ei ole ühtegi artiklit.

3. Eesti keele õigekiri on hääldusele suhteliselt lähedane: nii, nagu teksti loed, nõnda ka (üldjuhul) hääldad.

4. Eesti keele omapära võrreldes paljude teiste Euroopa keeltega on kolm erinevat hääliku pikkuse astet: lühike, pikk ja üli-pikk. Häälikupikkusest võib sõltuda sõna tähendus.

5. Eesti kirjakeel kasutab ladina tähestikku, milles on 32 tähte. Ladina tähestiku tähtede lisaks on eesti keele tähestikus täpitähed: ä, ö, ü ja õ.

6. Õ-täht on sellisel kujul maailmas ainulaadne: täpselt samasuguse kirjapildiga tähemärki ei ole üheski teises tähestikus ega keeles.

7. Kõige pikemad eestikeelsed sõnad on liit-

sõnad. Näiteks tagavara-rehepeksumasini või raudteeülesõidukoht.

8. Teadaolevalt on pikim eestikeelne palindroom (ehk sõna, mis on nii päri- kui tagurpidi lugedes täpselt samasugune) kuulilennuteetunneliluuk. Palindroom on ka folkansambli Puuluup nimi ning lausetest on vast tuntuim Aias sadasaia.

9. Eesti keelt peetakse väga meloodiliseks keeleks. Meloodilisuse annab kõnele laulev intonatsioon. Samas on grammatikat võrdlevate uurimuste põhjal jõutud järeldusele, et eesti keel on maailma keelte seas üks raskemini õpitavaid keeli.

10. Eesti keele võlu peitub selle mängulisuses:

me saame moodustada lõputult ise tähenduse ja vormistusega liitsõnu ja tuletisi, võõrsõnu muundada ja luua vajaduse järgi juurde päris uusi eestikeelseid sõnu.

11. Eestlastele meeldib legend kunagi ammu toimunud keelte iludusvõistlusest, kus eesti keel sai oma kauni kõlaga itaalia keele järel teise koha. Auväärse teise koha olevat eesti keelele toonud lause Sõida tasa üle silla.

Allikas: <https://raamatud.postimees.ee/6921676/emakeele-paev-meloodiline-ilus-jarask-oppida-kuraditosin-huvitavat-fakti-eesti-keele-kohta>

Selgusid head laste- ja noorteraamatud

Lastekaitse Liit ja Eesti Lastekirjanduse Keskus kuulutasid välja möödunud aastal ilmunud parimad laste- ja noorteraamatud. Lastekirjanduse eksperdid valisid ligi 800 raamatu hulgast välja 17 teost lastele ja 11 noortele, mis tänava tunnustuse saavad. Oma lemmiku valimisel ja hääletamisel

said kaasa rääkida ka noored lugejad ise.

Head laste- ja noorteraamatud valisid välja lastekirjandusega igapäevaselt kokku puutuvad eksperdid Eesti Lastekirjanduse Keskusest, Lastekaitse Liidust, Eesti Lugemisühingust, Eesti Noortekirjanduse Ühingust ja Eesti Raamatukoguhoidjate Ühingust.

Rahva Raamat varustab ära märgitud raamatud informatiivsete kleepsudega, mis juhatavad lugejaid nii suuremates kui väiksemates raamatukogudes väärt lugemisvara juurde.

Heade lasteraamatute nimekirja koostatakse Lastekaitse Liidu ja Lastekirjanduse Keskuse eestvedamisel alates aastast

2009. Nimekirjad on abiks õpetajatele, lapsevanematele, lastega töötavatele spetsialistidele ja kindlasti ka lastele enestele kvaliteetse, huvitava ning köitva lugemisvara valimisel.

Alates 2018. aastast hakati sarnaselt tunnustama ka häid noorteraamatuid.

Hea Lasteraamat 2022

Väiksematele:

- Kertu Sillaste. „Pisikeses majas”. Illustreerinud Kertu Sillaste. Kirjastus Päike ja Pilv
- Chris Naylor-Ballesteros. „Frank ja Bert”. Tõlkinud Kadri Rahusaar. Kirjastus Koolibri
- Nadine Brun-Cosme. „Suur Hunt & Väike Hunt”. Illustreerinud Olivier Tallec. Tõlkinud Indrek Koff. Kirjastus Draakon & Kuu
- Rocio Bonilla. „Aitäh sulle: lugu naabritest”. Illustreerinud Rocio Bonilla. Tõlkinud Kadri Põdra. Kirjastus Tammerraamat
- Kristi Kangilaski. „Hea tunne”. Kirjastus Koolibri
- Kadri Kiho. „Endel ja Kati”. Illustreerinud Stella Salumaa. Kirjastus Päike ja Pilv
- Deborah Hopkinson. „Üksainus”. Illustreerinud Chuck Groenink. Tõlkinud Jane Laumets. Kirjastus Koolibri

Suurematele:

- Juhan Voolaid. „Kommikoletis”. Illustreerinud Marja-Liisa Plats. Kirjastus Kuuloom
- Liis Sein. „Mona isepäine isa”. Illustreerinud Ulla Saar. Kirjastus Pegasus
- Torben Kuhlmann. „Lindbergh: seikluslugu lendavast hiirest.” Illustreerinud Torben Kuhlmann. Tõlkinud Kadi Eslon. Kirjastus Rahva Raamat
- Aidi Vallik. „Tädi Klaara maja”. Illustreerinud Lumimari. Kirjastus Lugu-Loo
- Sanne Rooseboom. „Lahenduste ministeerium”. Illustreerinud Mark Janssen. Tõlkinud Vahur Aabrams. Kirjastus Avita
- Timo Parvela. „Varjud. 1. Kõlin”. Illustreerinud Pasi Pitkänen. Tõlkinud Triin Aimala-Laid. Helios Kirjastus
- Kirsten Boie. „Suvi Sommerbys”. Illustreerinud Verena Körting. Tõlkinud Öie Ristioja. Kirjastus Vesta

- Eugene Yelchin. „Geenius laua all: lapsepõlv raudse eesriide taga”. Tõlkinud Eve Laur. Kirjastus Pegasus
- Annet Schaap. „Milla ja mere lapsed”. Tõlkinud Kairi Look. Kirjastus Eesti Raamat
- F. Steadman. „Skandar ja üksarvikuvaras”. Tõlkinud Kristina Uluots. Kirjastus Varrak

Hea Noorteraamat 2022

Noorematele:

- Jurga Vilé. „Siberi haiku.” Illustreerinud Lina Itagaki. Tõlkinud Tiina Kattel. Kirjastus Draakon & Kuu
- Mann Loper. „Inglite linn.” Illustreerinud Liisa Berezkin. Kirjastus Lummur
- Nikola Huppertz. „Kaunis nagu kaheksa.” Illustreerinud Barbara Jung. Tõlkinud Mari Klein. Kirjastus Vesta

Vanematele:

- Evelin Alliksaar, Silja Kerge. „Rääkimine hõbe, vaikimine kuld.” Kirjastus Tänapäev – LASTEKAITSE LIIDU NOORTEKOGU LEMMIK
- Janne Teller. „Mitte midagi.” Tõlkija Eva Velsker. Kirjastus Eesti Raamat
- Kim Liggett. „Lunastuseaasta.” Tõlkija Kristina Uluots. Rahva Raamatu Kirjastus
- Salla Simukka. „Vangistatud.” Tõlkinud Kadri Jaanits. Kirjastus Pegasus
- Ane Barmen. „Unenäod ei tähenda midagi.” Tõlkinud Riina Hanso. Kirjastus Eesti Raamat
- Adam Silvera. „Lõpus surevad mõlemad.” Tõlkinud Bibi Raid. Kirjastus Rahva Raamat
- Yoru Sumino. „Tahaksin süüa su pankreast.” Tõlkinud Piret Orav. Kirjastus Hea Lugu
- Karen M. McManus. „Nõod.” Tõlkinud Hels Kure. Kirjastus Eesti Raamat

RAAMATU-UUDISED

Sõmeru raamatukogu direktor Ene Tamm soovitab

Viivi Luik "KULDNE KROON"

„Võimalik, et kui maailmast peaks kaduma paberraamat, kaob koos sellega ka meie tsivilisatsioon ja tekib teine, võõras, nende tsivilisatsioon, kelle, seda meie täna ei tea. Igatahes võin kinnitada, et raamatud on minust teinud inimese. Need ei pruugi olla jumal-teab-kui-head raamatud, kuid neist igapähe on midagi, mis mind on toetanud või julgustanud. Midagi, mille läbi olen õppinud ennast tundma. Mõnikord on need olnud vaid mõned read.” See katkend on Viivi Luige verivärske raamatu „Kuldne kroon” avaloost.

Raamat on tõeline pärl kirjandusgurmaanile, autor liigitab oma teose portreemaaliks ning soovib näidata, et ükski elu pole omaette ega eraldi. Iga elu mõjutab ja muudab mõnd teist elu, kõik elud on ühe suurema mustriga lõngad.

Tegelased, kes „Kuldse krooni” kaante vahele said, on autori sõnul inimesed, kes on talle väga hinge läinud. „Kusjuures, nad ei pruugi üldse mingid sõbrad või väga lähedased olla vaid mingisugune olukord, hetk elus on nendega seoses mulle midagi avanud,” selgitab autor.

Peategelasteks on Juhan Viiding, Mati Unt, A. H. Tammsaare, Artur Alliksaar, Marju Lepajõe, Mare Vint, Jaan Kross, Lennart Meri ja paljud teised kultuuriinimesed.

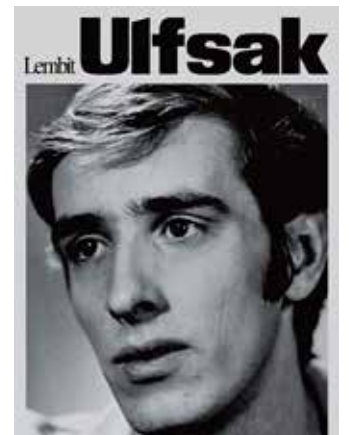
Viivi Luik annab võimaluse lasta lugudel lugejasse pugeda ja väga head teksti nautida. See on raamat, millega pikemat aega veeta. Minu jaoks oli „Kuldne kroon” viimase aja parimaid kirjanduselamusid. Nõustun täielikult Margus Mikomägi arvamusel: „Venitan lugemisega. Et sõnade ja piltide ja lugude mõnu imbuks aeglaselt verre.”

Eero Epner „LEMBIT ULFSAK"

Eelmise aasta lõpus ilmus elulooraamat Lembit Ulfsakist, mis tõsis koheselt raamatukaupluste edetabelite tippu ja vallutas lugejate südamed. Elulooraamat annab Eesti ühest andekamast näitlejast inimliku, sooja ja humoorika pildi, lugejatele saab Ulfsak lähedaseks. Mälestusi Ulfsak ise ei kirjutatud. „See ei huvita mind”, rääkis ta „ma ei taha endale mälestusmärki püstitada”. Ulfsaki jaoks oli minevik miski, mis jäi seljataha – ja mäletamise töö jäägu teistele.

Raamatu toimetaja ja Lembit Ulfsaki tütar selgitas, et raamatu eesmärk oli, et see oleks inimeste jaoks arusaadav. Tuli leida ideaalne tasakaal, mis oleks raamatu peategelase vääriline. Raamat on hästi loetav. Kokku intervjueriti teose jaoks ligi 200 inimest, teos sisaldab ka mahukat pildiosa.

Soovitatav lugemine kõigile Lembit Ulfsaki talendi austajatele. Head lugemist!

Sõmeru kooli laste kunst jõudis raamatukokku

23. veebruarist kuni 20. märtsini kaunistasid Sõmeru raamatukogu Sõmeru põhikooli väga põnevad õpilastööd:

5. klassi 3D objektid „Liikumine”, 7. klassi graafilised portreed Ed.Viiralti „Põrgu” ainetel ja 8. klassi 3D objektid „Riigipead”.

Suur tänu noortele kunstnikele ja juhendaja Kille Kruuvile huvitavate ideede teostamise eest!

Näpi kooli suusatajad osalesid rahvusvahelisel suusavõistlusel

ANDRES LILLEMÄGI
Näpi kooli õpetaja

Otepääl Tehvandil toimusid 1.–2. märtsil Eriolümpia Euroopa suusavõistlused, kus koos eesti sportlastega olid võistlustules kaheksa Euroopa riigi suusatajad.

Otepää suusaradadele kogunes kaheks päevaks 132 eriolümpia sportlast Eesti eri paigust, sealhulgas Näpi kooli tublid suusatajad. Neile lisaks sportlased Lätist, Leedust, Hollandist, Sloveeniast, Slovakiast, Austriast, Poolast ja Soomest.

Pildil koos Eesti Vabariigi presidendi Alar Karisega.

Esimesel päeval toimus koostöös politsei- ja piirivalveametiga Eriolümpia tõrvikujoogs Otepää vallamaja eest Tehvandi staadionile. Sellega tunnustavad politseinikud eri-

olümpia tegemisi ja ühiselt eriolümpia sportlastega süüdati avatseremoonial võistluste tuli. Avamisel ütlesid tervitussõnad kultuuriminister Piret Hartman, eriolümpia Eesti ühenduse patroon Hannes Hermaküla, Lionsi Eesti piirkonna ekskuberner Raivo Kokser.

Pärast avamist toimusid sportlastele divisjoneerimisstardid. Näpi kooli sportlastest olid stardis 1 kilomeetrile Karoliina ja Konstantin ning 2,5 km Gerhard. Pärast ujuti Pühajärve spaas, tantsiti diskosaalis või meisterdati käsitööruumis.

Teine päev algas teatevõistlustega, ees ootas 4 x 1 km. Iga asutus sai võistlustele kaasa võtta 3 sportlast, mis tähendas, et tuli otsida endale teine asutus juurde, kellega koos teatevõistkond välja panna. Meie ühendasime jõud Kose gümnaasiumiga. Teatevõistlusel saavutas meie segavõistkond 3. divisjonis IV koha. Individuaalselt said Karoliina ja Gerhard II koha ja Konstantin I koha.

FOTOD: ANDRES LILLEMÄGI

Murutraktorid kihutasid võidu

25. veebruaril toimus Sõmeru alevikus talvistes tingimustes murutraktori-kestvuskross. Stardis oli kolmteist võistkonda, kelle hulgast selgitati kolme tunni jooksul välja parimad.

Sõmeru etapi vabaklassis, kus masinail võivad mõlemad tagarattad vedada ning ühesilindrilist mootorit võib nii palju täiustada kui tahtmist on, võitsid Egon Lakk, Arvet Kõonverk, Rene Audova Lucky Teamist, kes tegid umbes 600-meetrisel rajal kolme tunniga 196 ringi. Samuti jäi neile kiireim ringiaeg – 49,952 sekundit. Teise koha sai Vötikmetsa 2 meeskond koosseisus Rait Rosar, Margo Rosar, Janek Tarre 187 ringiga ja kolmas koht kuulus 185 ringiga Mullutu Motorsport meeskonnale koosseisus Toivo Matt, Keit Keelmann, Ivar Tammela.

FOTO: MAIDO NÕLVAK

Standardklassi, kus masin oli kuni 350-kuubikuline ja veojõudu rakendatati reeglites ettenähtult ainult ühele tagarattale, võitis Vötikmetsa naiskond koosseisus Annely Tisler ja Kristen Kautsaar, kes koondtabelis lõpetasid

teisel kohal, läbides etteantud ajaga rajal kokku 188 ringi. Teise tulemuse sõitis Viljandi Mowerspordi meeskond: Henry Rebane, Enn Robert Kinnas 171 ringiga ja kolmanda koha said 156 ringiga Maarek Värnomasing

ja Erkki Tammistu AVS Varuosad meeskonnast.

Võistluste korraldajad Rait Rosar ja Kaido Hein jäid rahule, kõik sujus suurepäraselt. Murutraktori liiga teine etapp peetakse 3. juunil Kundas.

JÜRIOO JOOKS 2023
23.04.2023 KELL 18:00
UHTNA ALEVIKUS

KAVAS
Jüriöö lõkke süütamine külaplatsil
Teatejooks 3*500m (3-liikmelised võistkonnad)
*pere klass
*sõpruskonna võistlusklass
*kolleegide võistlusklass
Parimate autasustamine
Võistkondade registreerimine kuni 20.04.2023
siiri.kohver@rakverevald.ee

Vald oli talimängudel mäesuusatamises edukas

FOTOD: ANNIKA REINULA

4.–5. märtsil 38. Eesti omavalitsuste talimängudel Elvas oli Rakvere vald esindatud mäesuusatamises (mäesuusk, lumelaud). Saavutasime auväärse II koha. Esikoha võttis Otepää ja kolmas koht läks Tartu vallale. Meid esindasid mäesuusa võistlusel N16, N, N35, M16, M, M40 klassis Aron Neeme ja Arthur Lond (M16); Nora Neeme, Elis Lond ja Mia Lisandra Reinula (N16); Allar Neeme, Aimar Välba ja Tõnis Reinula (M40). Lumelauasõidus N16, N, M16, M klassis Mia Lisandra Reinula (N16) ja Annika Reinula (N).

5 võimalust, milles saan sind aidata

Sellest numbrist alates hakkame lehe vahendusel piiluma meie vallaametnike töötuppa ja uurime, milliseid võimalusi aitavad nad luua meie valla kodanikele.

Esimesena astume sisse kultuurinõunik Siiri Saarmetsa uksest.

Millised võimalused on?

Esimeseks ja kõige suurema võimalusena tooksin välja meie valla kultuuri-sündmused.

Üritusi korraldades mõtlen sellele, mis võiks inimestele meeldida, pakkuda positiivseid emotsioone ja rõõmu. Heal meelel ootaksin ka tagasisidet, mis võiks veel meie vallas kultuuri-üritustena toimuda. Lähiaja kõige suurem sündmus, mis tulemas, on Maaelufestival 27. mail ning toimub see Sõmerul juba kümnendat korda. Päevast osa saama kutsume kõiki vallaelanikke koos peredega, sest tegevusi jagub nii suurtele kui väikestele. Samuti ootame kõiki kaasa lööma 23. septembril toimival maal elamise päeva kodukohvikute tegemises. Kõik, kes soovivad septembris avada külalistele oma kodu, võivad julgelt minu poole pöörduda.

Teiseks võimaluseks on täiskasvanute huviringid. Olen uhke meie kultuurikollektiivide üle ja rõõmustan, et inimesed on leidnud tee kultuurivaldkonna pakutavatesse harrastusringidesse. Rõõmuga

FOTO: ERAKOGUST

näen tegutsejaid Uhtna naiskoores, naisrahvatantsurühmades Tantsumaias ja Sõmeru Sõsarad, Uhtna mandoliiniorkestris, näiteringis, seniortantsurühmas Kanarbiku Õied ja lauljaid Elurõõmu ansamblist. Ootan meie valla inimesi osalema ka Lepnale ja Sõmerule joogasse, aktiivseid tegutsejaid Sõmeru keskuhonesse zumbatama, *body fit*'i ning Uhtnasse keha trimmi treeningutele. Kõiki senioreid aga võimlema Veltsi ja Sõmerule. Kui vaadata statistikat, siis möödunud hooajal osales ca 200 täiskasvanut meie poolt pakutavates huviringides. Kui kellelgi soovi rohkem infot mõne täiskasvanute ringi osas, siis võib minuga alati ühendust võtta.

Kolmandaks saaksin ma olla abiks valla eakate-

le Sõmeru päevakeskuse tegemistes. Rõõm on näha, kuidas igal esmaspäeval kogunevad eakad valla erinevatest paikadest Sõmerule, et üheskoos aega veeta ja nii juba 13 aastat minuga koos. Ikka ootame enda sekka uusi tulijaid ja kaasalõõjaid. Peale esmaspäevade ootame päevakeskusesse kõiki eakaid, kes sooviksid midagi põnevat teha. Näiteks nii on leidnud tee meie juurde vahva seltskond naised, kes käivad kaarte mängimas. Kõik päevad eakal üksi kodus veeta on kurb, ja tore kui leiab sõpruskonna, et rõõmsalt üheskoos seltskonda nautida.

Neljandaks tooksin välja meie keskuhonesse fuajees olevad näitused. Iga kahe kuu tagant toome vallavalitsuse poolsesse koridori uue näituse. Näitust uu-

distama ootame kõiki meie maja külastajaid. Kui keegi aga soovib oma vahvaid hobbisid meie juures näidata, siis kõik on teretulnud. Aprilli lõpuni on üleval näiteks Kiviõli Kunstide Kooli täiskasvanute kunstiringi harrastajate maalinäitus „Naine“. Veel on meil olnud näituseid hobifotograafide poolt, laste joonistustest ja palju muud.

Viiendaks võimaluseks on keskusehoone rent. Paljud on leidnud tee meie juurde, et tähistada oma pere tähtsündmusi. Nii oleme saanud võõrustada erinevaid juubeleid, pulma ja pulma aastapäevi. Kui kellelgi on soov ja huvi samuti oma tähtpäeva meie juures tähistada, siis saame alati läbirääkida.

Loodan, et igaüks leiab enda jaoks midagi põnevat meie kultuuri tegemistest. Külastades siis erinevaid sündmusi, näitusi või osaledes mõnes harrastusringis. Meie tegemistel saab silma peal hoida valla kodulehe või FB lehel Sündmused Rakvere Vallas ning vallalehes Rakvere Valla Sõnumid.

Kõik, kes soovivad mõtteid vahetada ja infot küsida võib mulle kirjutada siiri.saarmets@rakverevald.ee või helistada tel 5336 4604.

Soovin kõigile ilusat kevadet ja kohtume juba Maaelufestivalil 27. mail.

SAAME TUTTAVAKS

Minna Õunap, heakorraspetsialist

Alates 2. märtsist töötab vallavalitsuses heakorraspetsialisti ametikohal Minna Õunap.

Tema tööülesandeks on heakorra- ja haljastustööde planeerimine ja korraldamine, valla traditsiooniliste ürituste jätkamine ning valdkonnaga seotud probleemide lahendamine.

Minna Õunap on omandanud kutsekeskhariduse Rakvere ametikoolis maaturismiteeninduse erialal ning hetkel õpib Luua metsanduskoolis maastikuehitust.

Ta on varasemalt töötanud osakonnajuhataja, juhiabi ja klienditeenindajana. Minnale meeldib aktiivne eluviis ning ta harrastab ka kalastust.

Minna Õunapiga saab ühendust tel 5389 1930, e-post: minna.ounap@rakverevald.ee

FOTO: ERAKOGUST

Käimas on suvise aialinnupäeviku kümnes hooaeg

Juba kümnendat hooaega kutsub Eesti Ornitoloogiaühing loodushuvilisi kirja panema oma aias märgatud ja pesitsevaid linde. Suvise aialinnupäeviku pidamine kestab märtsist kuni oktoobri alguseni.

Suvise aialinnupäeviku pidamine on suurepärase viisi oma kodu ümbruse elurikkuse avastamiseks ning seda saab pidada igal ajal, kel on vaatlusalaks sobiv aed või õueala linnas või maal.

Lehel www.eoy.ee/aed tuleb luua personaalne päevik, kuhu saab kuni 1. oktoobrini kirja panna kõik vaatlusalal märgatud ja pesitsevad linnud. Päevikusse saab üles tähendada ka aias kohatud imetajad, roomajad, putukad ja taimede õitsemise puhkemise ajad. Suvine aialinnupäevik on 2014. aastal alguse saanud Eesti Ornitoloogiaühingu harrastusteaduse algatus ja linnuseire projekt, mille eesmärk on jälgida meie aedades pesitsevate linnuliikide käekäiku. Eelmisel aastal pidas aialinnupäevikut 619 vaatlejat 357 aia kohta.

Projekti toetab Keskkonnainvesteeringute Keskus.

Elektripakette puudutavad küsimused tekitavad tarbijates segadust: loe, kuidas teha teadlikke otsuseid

Aasta algus on toonud Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Ametile (TTJA) kümneid pöördumisi seoses elektrenergia müügiga. Amet toob välja vastused ja selgitused enamlevinud küsimustele.

Elektrituru kiiresti muutuvast olukorras, kus elektrimüüjate poolt on lisandumas uusi pakette ning erinevad lisatasud ja marginaalid võivad ajada segadusse, juhib TTJA tähelepanu, et tarbijad ei kaotaks valvsust nii lepingutingimuste kui ka enda õiguste osas. Et vabal elektriturul hästi toime tulla, tuleb elektrilepingu sõlmimisel olla tähelepanelik ja teha piisavalt eeltööd.

„Kasutasin pikalt borsipaketti, kuid vahepeal läksin üle universaalte-

nusele. Kas praegu universaalteenuselt borsipaketile üle minnes võib olla kõrgem marginaal kui oli enne?“

Jah. Elektrimüüjal ei ole kohustust säilitada varasemat marginaali.

„Kui pika perioodi peale võib sõlmida tähtajalise elektrilepingu ja kas selle ennetähtaegsel lõpetamisel võib nõuda leppetrahvi, kui turule tuleb madalama hinnaga elektripakett ja soovin sellele üle minna?“

Seadus ei reguleeri, kui pika tähtajaga elektrilepingu võib sõlmida. Tähtajalisi elektrilepinguid võib olla nii ennetähtaegse lõpetamise tasuga kui ka ilma, mistõttu on oluline pikaajalise tähtajalise elektrilepingu sõlmimisel alati pöörata tähelepanu lepingu lõpetamise tingimustele.

Sõlmides ennetähtaegse lõpetamise tasuga ehk leppetrahviga pikaajalise tähtajalise elektrilepingu võib lepingu ennetähtaegse lõpetamisega kaasneva kopsakas trahvinõue. Samuti võib eeldada, et sellise elektrilepingu sõlmimine on tarbija jaoks soodne, kui elektrihind püsib turul kõrge, kuid riskantne, kui elektrihind muutub odavamaks. Kui turule tulevad odavamad hinnad, pakku- mised ja tekib soov paketti vahetada, siis on pakett seotud leppetrahviga.

„Kas tähtajalise elektrilepingu ennetähtaegsel lõpetamisel võib nõuda leppetrahvi, kui pean vahetama elukohta?“

Sõltub elektrilepingu tingimustest, kuid elektrimüüjatel ei pruugi tingimustes olla ette nähtud erisust juhaks, kui elektrileping lõpetatakse ennetähtaegselt kinnisvara müümise või üürilepingu lõpetamise tõttu.

„Sõlmsin tähtajalise elektrilepingu, kuid soovin üle minna universaalte-

elektrimüüja võib nõuda tähtajalise elektrilepingu ennetähtaegsel lõpetamisel leppetrahvi?“

Kuni 30.09.2023 ei või elektrimüüja nõuda universaalteenuslepingu sõlmimisel leppetrahvi ega kahju hüvitamist, kui tähtajaline elektrileping sõlmiti enne 23.09.2022.

„Kas elektrimüüja võib muuta ühepoolset elektrilepingu tingimusi, sh hinda?“

Elektrimüüja võib elektrilepingu tingimusi, sh hinda, muuta ühepoolset lepingus kokku lepitud tingimustel ja korras. Elektrimüüja peab lepingu tingimuste muutmise tarbijale ette teatama. Ette teatamise aeg on enamasti kuu aega. Muudatustega mittenõustumisel on tarbijal õigus elektrilepingu üles öelda. Erinevate elekt-

rimüüjate poolt pakutavate elektripakettide hindu saab võrrelda veebilehel www.elektrihind.ee. Eranädina ei tohi üldjuhul muuta elektrihinda tähtajalises elektrilepingus lepingu tähtaja jooksul.

„Mida teha, kui leian, et minu õigusi on rikutud?“

Küsimuste korral pöördu esmalt lahenduse leidmiseks elektrimüüja poole. Elektrimüüjaga kokkuleppe mitterahuldavuse korral ja kui leiad, et Sinu õigusi on rikutud, siis lepingust tuleneva vaidluse lahendamiseks saab pöörduda tarbijavaidluse komisjoni või kohtusse.

Võrguettevõtja tegevust puudutavates küsimustes, nt võrguteenus eest võetavad tasud, tuleb pöörduda konkurentsiametile.

Vallavalitsuses otsustati

1. märtsil

- Mitte eraldada toetust järgmistele MTÜde projektidele: Rallirada „Talvesprint 2023 vol 2“ auhinna kulude katmiseks summas 700 eurot; LK Dressage „Ypääl (Soomes) toimuvatel võistlustel osalemine 23.–26.03.2023“ laevapiletite ja stardimaksude katmiseks summas 1000 eurot.
- Algatada detailplaneeringu koostamine Paatna külas Ojakalda kinnistul sihtotstarve 100% elamumaa.
- Anda projekteerimistingimused: vabapidamisega 282-kohalise robotlõpsilauda laienduse projekteerimiseks Farmi kinnistul Vaekülas; üksikelamu projekteerimiseks Mäeotsa kinnistul Sämis; laohoone projekteerimiseks Ridaküla tee 17 Lepnal.
- Maksta tervisetootust kokku summas 243 eurot ja küttetoetust summas 322 eurot.
- Tunnustada valla tänukirjaga Maia Simkinit kauaaegse pühendunud tegevuse ja mitmekülgse panuse eest valla arengusse.
- Lisada vallavalitsuse ja MTÜ Palermo Spordiklubi vahel sõlmitud Rakvere valla laste ja õpilaste huvihariduse ja -tegevuse rahalise toetuse lepingu lisas olevasse nimekirja Rakvere valla õpilane ning tasuda MTÜle õpilase eest perioodil 01.02–30.06 igakuiselt 39 eurot.
- Tunnustada valla tänukirjaga Uhtna põhikooli õpetajat Rimma Polonskajat kauaaegse ja kohusetundliku töö eest.
- Osutada võlanõustamisteenust riskirühma kuuluvale isikule, tasuda teenuse eest (ühe nõustamise hinnaks 35 eurot) MTÜle Famigo.
- Muuta vallavalitsuse 15.02.2023 korralduse nr 1605 punkti 1 ja sõnastada see järgmiselt: Anda nõusolek MTÜ Rallirada korraldada avalik üritus „Talvesprint 2023 vol 2“ Mädapea külas Aru kinnistul 04.03 ajavahemikul kell 8.00–17.00.

8. märtsil

- Maksta puudega lapse hooldamise eest vanema hooldajatoetust 50 eurot kuus alates 01.03. kuna puudega lapse hooldust ei ole võimalik tagada teiste sotsiaalteenustega.
- Maksta tervisetootust puudega isikutele kokku summas 178 eurot ja küttetoetust kokku 550 eurot.
- Tasuda õpilase Uhtna põhikoolis käimisega seotud transpordikulud 3,90 eurot päev. Lõplik kulu arvutatakse ühe päeva transpordikulu korrutamisel ühes kuus koolis käidud kordade arvuga.
- Tunnustada valla tänukirjaga Sõmeru lasteaia Pääsülm kokka Marju Kuressoni kauaaegse ja kohusetundliku töö eest.
- Anda ehitusloa: maasoojuspuuraugu rajamiseks Põllu vkt 13 Päides; päikeseelektrijaamade rajamiseks Metsa kinnistule Rägaveres ja Anna kinnistule Papiarus; vedelgaasipaigaldise rajamiseks Rakvere lihakombinaadi kinnistule Roodeväljal; Nastiku ja Vesiliku tänava rajamiseks Ussimäel; vee- ja kanalisatsioonitorustiku rajamiseks Kopteri tn L1 ja J1 kinnistutele Papiarus; üksikelamute ehitamiseks Pikametsa kinnistul Rägaveres ja Künka tee 9 Taaravainul; valmistoodete vaheladustusplatsi ümberehitamiseks Virukivi kinnistul Andjas (valmistoodete vaheladustusplatsile paigaldatakse päikeseelektrijaam).
- Anda projekteerimistingimused: päikeseelektrijaama rajamiseks Raudla kinnistule Rahklas; sidetrassi rajamiseks Vova ja Veskimäe kinnistutele Kõrgemäel.

15. märtsil

- Osutada koduteenust abivajavale isikule eesmärgiga tagada iseseisev ja turvaline toimetulek kodustes tingimustes ning sõlmida teenuse saajaga teenuse osutamise leping.
- Osutada abivajavale isikule üldhooldusteenust ööpäevaringse hoolduse ja toimetuleku tagamiseks ning paigutada ta Uhtna hooldekodusse, kohamaksu tasumine garanteeritakse.
- Osutada psühholoogilist nõustamisteenust kuni 10 korda summas kuni 480 eurot riskikäitumise ennetamiseks ja vähendamiseks. Teenuse osutajaks Kasvamine Iseendaks OÜ psühholoogiline nõustaja Kristiina Isand-Savinski, teenust rahastatakse sotsiaalkaitse ennetustöö nõustamisteenuse vahenditest.

- Maksta tervisetootust puudega isikutele kokku summas 350 eurot ning küttetoetust kokku summas 1340 eurot.
- Eraldada MTÜle Vahva Vaeküla projektipõhine toetust projekti „Vaeküla ja Uhtna noorte koostöös seiklema“ kaasfinantseeringu katteks summas 1100 eurot.
- Kooskõlastada puurkaevu rajamine Ojakalda kinnistule Paatnal.
- Anda kasutusloa: üksikelamule Muru tn 6 Sõmerul; kaubandushoonele Ussimäe tn 1 Ussimäel; Ussimäe tn 1 sissesõidutee alusele truubile Ussimäe tänava sadevee restkaevule ja sõidutee alusele (risti) sadevee torule sadevee kraavi, Ussimäe tänava laiendusele ja ülekäigurajale kergliiklustee otstega, Ussimäe tänava sõidutee alusele truubile, Ussimäe tn 1 jalgteel alusele truubile ülekäiguraja juures, Ussimäe tänava valgustusele ning parklale, teedele ja katenditele eramaal asukohaga Ussimäe tn 1 ja Ussimäe tänav Ussimäe külas.
- Muuta Taaravainu külas asuva Künka tee 17 katastriüksuse senist sihtotstarvet ja määrata uueks 100% elamumaa.
- Lõpetada Tõrma külas Kolmnurga kinnistu detailplaneeringu koostamine.
- Seada sundvaldus Elektrilevi OÜ kasuks Taaravainu külas järgmistele kinnisasjadele: Lepna kergtee katastritunnus 66204:002:0506; 66204:002:0531; 66204:002:0533. Sundvaldus seatakse maakaabelliini ehitamiseks, kasutamiseks, korrashoiuks, ümberehitamiseks ja lammutamiseks.
- Anda projekteerimistingimused päikeseelektrijaama rajamiseks Kalvi kinnistule Kohala-Eeskülas.

22. märtsil

- Vallavalitsusel ei ole vastuväiteid KMG OÜ keskkonnaloa nr KL-508510 muutmise taotluse menetlusse võtmisele ning teeb Keskkonnaametile järgmised ettepanekud: kaebuste esinemisel tuleb teostada müratasemete mõõtmisi; põletid tuleb hoida puhtad ja korras; kottfiltrite lekete korral tuleb need esimesel võimalusel likvideerida; lõhnahäiringute vähendamiseks tuleb teostada pidevat kontrolli kõikide luukide ja torude tihendite seisukorra üle.
- Osutada võlanõustamisteenust riskirühma kuuluvale ning tasuda teenuse osutajale MTÜ Famigo teenuse eest mahuga 3 tundi nõustamist hinnaga 35 eurot tund kokku summas 105 eurot.
- Maksta tervisetootust puudega isikutele kokku 113 eurot ning küttetoetust kokku summas 690 eurot.
- Tasuda abivajavatele isikutele kuni kümne korra pereterraapia seansside eest kuni 500 eurot teenuseosutaja OÜ Mustrimurda esitatud arve alusel.
- Algatada Rakvere valla arengukava 2019–2035, Rakvere valla teede arengukava 2019–2035 ülevaatamise ja eelarvestrateegia 2024–2027 koostamise protsess. Määrata arengukavade ülevaatamise ja eelarvestrateegia koostamise eest vastutavaks Rakvere vallavalitsus.
- Kinnitada inventeeritud ja ajakohastatud Rakvere valla kohalike tervikteede nimekirja ja lisada uued valla kohalikud tervikteed Rakvere valla kohalike tervikteede nimekirja ning edastada andmed teeregistrile.
- Kinnitada 2023. a hankeplaan.
- Korraldada avatud hankemenetlusega riigihange „Ussimäe küla Nastiku ja Vesiliku tänavarajamine“. Pakkumine peab olema jõus 90 päeva ning määrata hanke eest vastutavaks isikuks jurist-hankespetsialist. Hanke tulemused kinnitab vallavalitsus.
- Nõustada Varudi-Altikülas Kase jagamisega vastavalt maakorralduskavale ning määrata moodustatavate katastriüksuste lähiaadressid ja sihtotstarbed: Kase ja Kasemäe katastriüksused sihtotstarbega maatulundusmaad.
- Anda projekteerimistingimused päikeseelektrijaama rajamiseks Linnukaare tn 9 kinnistule Uhtnas.
- Anda ehitusloa vedelgaasipaigaldise rajamiseks Rakvere lihakombinaadi kinnistule Roodeväljal.
- Lükata tagasi pakkujate - 5D Ehitus OÜ, Osaühing T.A.K. Ehitus / Aktsiaselts Domus Teed, ASYIT Eesti, OÜ RTS Infra Eesti, AS TREV-2 Grupp, ATEM OÜ, Aktsiaselts TREF Nord poolt esitatud pakkumused ja lõpetada riigihange Sõmeru aleviku keskuse ehitamise I etapi hankemenetlus.

20. aprillil kell 17.30 Sõmeru keskusehoones
Rakvere valda läbiva

HALJALA-KUKRUSE MAANTEELÕIGU PLANEERINGU LÄHTESEISUKOHTADE AVALIK ARUTELU

Arutelul tutvustatakse avalikustatud materjale, esitatud ettepanekuid ja Rahandusministeeriumi seisukohti ettepanekute kohta. Toimub arutelu ja küsimustele vastamine.

Arutelul on võimalik osaleda ka läbi veebikeskkonna MS Teams (lingid ja registreerumisinfo on leitav veebilehel haljalakukruse.ee)

Selgunud on 2023. aasta metsandustoetuste taotlemise tähtajad

Kuigi alates sellest aastast käib erametsatoetuste taotlemine läbi Keskkonnainvesteeringute Keskuse (KIK), siis taotlejate jaoks see sisulisi muudatusi kaasa ei too.

Tänavused erametsandustoetuste tähtajad on järgmised:

ERAMETSATOETUSTE TÄHTAJAD 2023	
Toetus	Taotluse esitamise tähtaeg
Metsaomanike nõustamise toetus	15.03
Metsaühistu toetus	15.03
Natura 2000 metsa toetus	04.04–30.04
Looduskaitsete piirangute hüvitamise toetus	04.04–30.04
Metsa uuendamise toetus	03.07 ja 01.12
Pärandkultuuri säilitamise ja eksponeerimise toetus	03.07
Metsamaaparandustööde toetus	01.09
Üraskikahjustuste ennetamise toetus	13.09
Metsameetme toetus	15.09–06.10
Metsa inventeerimise toetus	13.12

KIKi metsaosakond tegeleb jätkuvalt metsandustoetuste andmisega nii siseriiklikest kui ka Euroopa Liidu vahenditest ning samuti jätkub kogu senine töö erametsanduse arendamisel. Erametsaomanikke ootame juba aprillis taotlema hüvitisi looduskaitsete piirangute tõttu saamata jääva tulu kompenseerimiseks. Looduskaitsete piirangute hüvitisi saab taotleda 4. aprillist kuni 30. aprillini. Tänavuse taotlusvooru puhul on oluline meele pidada, et enam ei ole võimalik hilinenud taotlusi vastu võtta.

Kui olete kaitsealuse metsa omanik, uurige kindlasti toetuse saamise võimalusi. Rohkem infot taotlemise kohta leiab erametsaportaalist. Küsimuste korral palume pöörduda e-posti aadressil natura@kik.ee või telefonidel 5668 3263 ja 5683 3428.

Metsa uuendamise toetusel on tänavu samuti plaanis kaks vooru – taaskord tähtaegadega juuli alguses (03.07.2023) ja detsembri alguses (01.12.2023). Kui plaanite tänavu metsa uuendamist ette võtta, siis tasub oma taotlemise soovist metsaühistule aegsasti teada anda. NB! Toetuse taotlemiseks peavad tööd olema tehtud enne taotluse esitamist.

Ka tänavu planeerime metsameetme toetuse taotlusvooru avada 15.09–06.10.2023. Täpsema info toetuse taotlemise kohta avaldame erametsaportaalis nii pea kui võimalik.

Samuti loodame, et näeme sel aastal metsaomanike suuremat aktiivsust ka üraskikahjustuste ennetamise toetuse taotlemisel, sest ennetus on alati parem kui hilisem tagajärgedega tegelemine.

Kui aga metsaomanikul endal jääb puudu ajast või spetsiifilistest oskustest, et ise metsatööd teha, siis soovime nõu küsida kohalikust metsaühistust. Metsaühistu poole tasub pöörduda nii oma metsa hooldamist puudutavates küsimustes, metsatööde korraldamisel kui ka metsandustoetuste taotlemiseks, et koos leida parim lahendus.

Täpsema info toetuste ja planeeritavate tähtaegade kohta leiad erametsaportaalist aadressil www.eramets.ee/toetused.

Alates 1. jaanuarist 2023 ühinesid Erametsakeskus ja Keskkonnainvesteeringute Keskus. Liitumise järgselt sai Erametsakeskusest KIKi metsaosakond. Metsaomanike ja metsaühistute jaoks ei muutu liitumise järgselt midagi ning erametsatoetuste taotlemine jätkub endisel viisil.

Kogu vajaliku info leiab metsaomanik jätkuvalt erametsaportaalist www.eramets.ee

Kõik kontaktisikud erametsandustoetuste teemadel on KIKis samad, mis olid Erametsakeskuses. Samuti ei muutu telefoninumbriid.

Vallavolikogus otsustati

15. märtsil

- Lõpetati Rakvere valla 2023. a eelarve II lugemine ja suunati eelarve eelnõu vastuvõtmisele.
- Võtta vastu Rakvere valla 2023. a eelarve. Põhitegevuse tulud kokku summas 11 514 806 eurot ja kulud kokku 11 092 066 eurot. Põhitegevuse tulemik 422 740 eurot.

**27. MAIL ALGUSEGA KELL 10
RAKVERE VALLAS
SÕMERUL**

X MAELUFESTIVAL

kogu päeva kestev
kultuuriprogramm
peaesineja HELLAD VELLID

kariloomade näitus ja
LAMMASTE PÜGAMINE Lääne - Virumaa
põllumeeste ala koos
TEHNIKA NÄITUSEGA

talutoidu, käsitöö ja
istikute LAAT Töötoad ja kohvik
Sõmeru Loodus- ja Tehnikamajas

Ranna Rantšo
MINILOOMAED

palju põnevaid
tegevusi LASTELE

Piret Saul-Gorodilov

KAADRIVÄLISED

**19. APRILLIL KELL 17
SÕMERU RAAMATUKOGUS
PIRET SAUL-GORODILOVI
RAAMATU
„KAADRIVÄLISED“
ESITLUS**

Müügil soodushinnaga raamatud.
Kõik kirjandushuvilised on väga oodatud!

13. MAIL KELL 12
SÕMERU KESKUSEHOONES

**SALONGIÕHTU
„KALLILE EMALE“**

Kaasa teevad Männiste perebänd ja
Sõmeru lasteaed Pääsusilm Sipsiku rühm

Kohtade arv piiratud.
Koha broneerimiseks kirjuta siiri.saarmets@rakverevald.ee või helista
5336 4604 või reelika.kirsipuu@rakverevald.ee, 5330 0288.

Üritus on tasuta

**UHTNA PÕHIKOOLI
AVATUD USTE PÄEV**
02.04.2023 kell 11.00

Meil on:
Mitmekesine õpikeskkond
Huvitegevuse rohkus
Professionaalne ja nooruslik meeskond
Tugispetsialistide võrgustik
Teadus au sees
Infotehnoloogilised võimalused
Ettevõtlikkus ja liikuvus
Tervislik koolitoit

*Tule
veenduisse*

**Tuuritame ringi koolimajas ja kooliümbruses, räägime
õppimisest ja sööme pannkooke!**

MTÜ Pilvistu hobitalu

Külastuse periood meie talus

Soojadel kuudel: mai- august E-R 12.00- 18.00
Teistel kuudel: september- aprill kokkuleppeliselt

Külastuse hind 2€ inimene, alla 2.aastased tasuta
Grupid 1€inimene
Sularahas või ülekandega
MTÜ Pilvistu hobitalu
EE984204278627355102

Lääne-Virumaa, Rakvere vald, Raudlepa küla, Pilvistu 4221

*Igal hommikul ärkates otsi
üht tillukast söömu -
valguse veetlemist õhus või juhkunud õit;
tule praksumist hoides ja tuule lõhnavat söömu -
need on tuttavad imed su ümber,
nii kodused kõik.*

**Õnnitleme aprillikuu
juubilare ja sünnipäevalisi**

91. sünnipäeval
ZINAIDA LAANEMETS Rakkla
AINO VARMO Sämi-Tagaküla

89. sünnipäeval
LEIDA MURAKAS Sõmeru
MAIMU ILVES Sõmeru
MALLE KASENDI Lepna

88. sünnipäeval
OLGA HÄÄLME Roodevälja
LAINE ROKK Arkna
ASTI SÜTT Kohala

87. sünnipäeval
LINDA SEPP Muru
HELJU-ALIIS VIITA Tõrremäe

86. sünnipäeval
EVALD HEILE Päide
HELJU LIIVAMÄE Kohala-Eesküla

85. sünnipäeval
ILMAR AHSE Lepna

84. sünnipäeval
VAIKE ANGA Näpi
LINDA KANGUR Lasila

83. sünnipäeval
ELLA PAIST Näpi

82. sünnipäeval
SIRJE RÄTSEP Näpi
JUHAN KEIVABU Uhtna
ALEVTINA FEDOROVA Lepna
ANTONIDA POLUKHINA Ussimäe

81. sünnipäeval
REESI VEELAIK Klodi
MARE SIRAKI Sõmeru
ARVU KOSE Lepna

80. sünnipäeval
RIHO VEELAIK Klodi

75. sünnipäeval
ARVET LIPP Sõmeru
PAAVO ILMARI HYVÖNEN Tobia
TATJANA RUMJANTSEVA Vaeküla
KALEV ODRAKS Ussimäe
VICTOR ROMANOV Tõrma

70. sünnipäeval
ALEXANDER SHEVELEV Ubja
ÕIE NOORMETS Arkna
ANNE VALTIN Klodi
JÜRI MADILAINEN Karivärava
JAAN LISTMANN Sõmeru
KALEV KALMO Levala
SIRJE VINNI Eesküla
REIN VALDEK Toomla

Kaseokstes leinasahin
tasane kui tuuleke.
Koduõues vaikne valu -
Sina siikund unele.

Mälestame

EVE URBAS	01.04.1960 - 21.02.2023 Sõmeru
MARIKA NUPP	27.12.1972 - 23.02.2023 Roodevälja
SILVI SOONE	25.04.1927 - 03.03.2023 Lepna
ASTRI KULDKEPP	04.03.1953 - 12.03.2023 Karitsa
ELLE-MALL VIKHOLM	25.04.1937 - 15.03.2023 Soosaluse

**5. APRILLIL KELL 16-20
SÕMERU NOORTE LOODUS- JA
TEHNIKAMAJAS
AVATUD USTE
PÄEV**

Majas sees õpikoda ja
väljas tutvustame
mobiilset õpikoda. ✓

Saab osa võtta ka
tutvustavatest
näidis töö- ja
õpitubadest. ✓

502 9694
<https://www.facebook.com/mtu.somerustart>

**Korraldajaks
MTÜ Sõmeru Start**